

DÁNÉ TIBOR KÁLMÁN

XII. Kárpát-medencei Magyar Kulturális Napok Kolozsváron

2007. szeptember 20–23. között, tizenkettedik alkalommal rendezték meg, ezúttal Kolozsváron és környékén, a Kárpát-medencei Magyar Kulturális Napokat. Negyedik alkalommal pedig Magyarország határain kívül. A kezdetek a Budai Várba vezetnek vissza, a Szentháromság térre. Itt a Magyar Kultúra Alapítvány támogatásával, s a határon túl tevékenykedő közművelődési ernyőszervezetek rendezésében, éveken keresztül augusztus 20-a környékén, a Magyarországon kívüli történelmi régiókból érkezett hagyományörző csoportok kulturális programjainak seregszemléjére került sor. Aztán négy évvel ezelőtt úgy döntöttek a határon túl munkálkodó kulturális szervezetek vezetői, hogy ezt a rangos rendezvényt kihelyezik az anyaországból, s attól kezdve mindig más-más, Magyarország határain kívülre szakadt Kárpát-medencei tájegység lett az otthona ennek a jelentős művelődési eseménynek. Így 2004-ben a felvidéki Komáromra, 2005-ben a vajdasági Szabadkára, 2006-ban a muravidéki Lendvára és az idén az erdélyi Kolozsvárra hozták el az egyes régiók közművelődési szakemberei az előző esztendő kulturális termésének a legjavát.

Ez a nagyon jelentős, éves rendszerességgel megrendezett közművelődési seregszemle rendkívül színes és értékes kínálatot tár a mindenkori helyi és Kárpát-medencei közönség elé: képzőművészeti és hagyományörző/népművészeti kiállítások, néptánc, népzene, pódiumi műfajok, film, tanácskozások társadalmi/nemzeti kérdésekről stb. A rendezvénysorozat a mindenkori helyi közönség kulturális identitását az élményszerűséggel, az összetartozás tudatának hangsúlyozásával erősíti és a Kárpát-medencéből érkező alkotók, művészek, előadók, műkedvelők tevékenységi kedvét növeli. Az eseménynek erős a médiaértéke is. Eddig minden ország kormányzata/kisebbségi önkormányzata vállalta anyagi és erkölcsi támogatását. Szlovákiában Csáky Pál, akkor miniszterelnök-helyettes,

Szerbiában a tartományi főnök, Muravidéken a kisebbségi önkormányzat, most Kolozsváron pedig Markó Béla, az RMDSZ szövetségi elnöke tisztelte meg jelenlétével a Magyar Operában megrendezett gálaműsort és Kolozsvár városi tanácsa is jelentős anyagi támogatásban részesítette a rendezvényt.

A tizenkét év eddigi Kárpát-medencei kulturális találkozóiról elmondható, hogy ezeken a rendezvényeken mindig jelen vannak egyrészt a hivatásos, másrészt az amatőr előadó- és képzőművészet képviselői, azonban a többnapos program jellegét általában meghatározzák a különböző kulturális műfajokban megjelenő hagyományörző csoportok. A kulturális esemény szerkezetét tekintve úgynevezett panelprogramok mentén rendeződik, vagyis a különböző típusú programok gyakran más-más színhelyen, egy időben futnak, egyértelműen aszerint, hogy milyen célcsoportnak szólnak.

A kulturális napok keretében Kolozsváron és környékén a Vajdasági Magyar Művelődési Intézet, a lendvai Magyar Művelődési Intézet, a Csemadok Országos Választmánya, a Magyar Értelmiségiek Kárpátaljai Közössége, a Magyar Művelődési Intézet és Képzőművészeti Lektorátus, valamint az EMKE Országos Elnöksége által szervezett programok kerültek bemutatásra. Voltak filmbemutatók a Transzit Házban, képzőművészeti és fotókiállítások a Kolozsvár Társaság Kolozsvár Galériájában, könyvbemutató az EMKE Györkös Mányi Albert Emlékházában, néprajzi kiállítás az operaház emeleti előcsarnokában, hagyományörző csoportok fellépései népzene, néptánc és pódiumműsorokkal a Magyar Operában, valamint Tordaszentlászlón és Mérában.

A Kolozsváron és környékén megrendezett kulturális esemény jelentőségét növelte, hogy az idei rendezvényen a magyar Művelődési Intézet és Képzőművészeti Lektorátus szervezésében, szerény hozzájárulással ugyan, de első ízben az anyaország is képviseltette magát. Vagyis a Kárpát-medence nem volt „lyukas”, mint az előző esztendő hasonló kulturális rendezvényein. Éppen ezért tartjuk itt fontosnak kiemelni a programból (alább olvasható) és néhány sorban bemutatni ezt a premier számba menő eseményt:

A Kárpát-medencei fesztivál második napjának délelőttjén kerültek bemutatásra a magyarországi filmműhelyek alkotásai. 2007. augusztus 21–26. között Budapesten 14. alkalommal rendezték meg a diákképző- és videoszemlést, vagyis az általános- és középiskolások, valamint a fiatal

filmesek legrangosabb magyarországi fesztiválját. Ennek fődíját a fiatal, tizenöt éves *Ferge Roland* – a *Makói Video- és Művészeti Műhely* alkotója – kapta meg *Cigája* című dokumentumfilmjéért, amit ez alkalommal a kolozsvári Transzit Házban bemutattak. De ugyancsak itt került vászonra a *Polifilm Műhelyes Gábel Tamás* rendezte *Szexárdi Balladák* című kisjátékfilm is. Ez utóbbi érdekes folytatása volt az előző napi délvidéki Csáth Géza műveiből íródott *Tüzút* című filmnek, hisz a *Szexárdi balladák* szintén Csáth munkáit dolgozza fel más szemszögből, ugyancsak sajátos módon. Az anyaországban készült fiatal filmesek alkotásait *Merza Gábor*, a Magyar Művelődési Intézet és Képzőművészeti Lektorátus munkatársa, a Diákfilmszemle egyik főrendezője ajánlotta a közönség figyelmébe.

A Kárpát-medence képekben című, 22 felvételt tartalmazó fotókiállítást *Győri Lajos*, a Magyar Művelődési Intézet és Képzőművészeti Lektorátus, illetve a Magyar Fotóművészek Egyesület nevében mutatta be a Kolozsvár Társaság székházában (lásd program). Ezek az alkotások azon a nagy nemzetközi magyar fotóművészeti kiállításon is részt vesznek – tájékoztatta a hallgatóságot Győri –, amely immár hetedik alkalommal fog a közeljövőben Budapesten megnyílni, s aztán a tárlat a magyar főváros után Felvidéken, majd jövő év tavaszán Erdélyben is bemutatásra kerül. A kiállítás anyaga igyekszik mindig teljes körképet adni a magyar fotóművészet legjobbjairól, s így Erdély minden alkalommal ugyancsak gazdag képvisellel van jelen ezeken a tárlatokon.

Az anyaországból érkezett *Tóth Zsóka* és *Tóth Zsuzsanna* előadóművészek jóízű magyarsággal előadott pódiumműsorai, melyet a kolozsvári Magyar Operában és a mérai tájház rögtönzött csúrszínpadán mutattak be, ugyancsak nagy sikert arattak.

A XII. Kárpát-medencei Magyar Kulturális Napok a Kolozsvár főterén álló Mátyás szoborcsoport megkoszorúzásával végződtek. Búcsúzáskor a szoborcsoport előtt beszédet mondott László Attila városi tanácsos, a Kolozs-megyei RMDSZ elnöke, aki „magyar igazságunk” legmegfelelőbb szimbólumának nevezte Fadrusz alkotását, amelyet az elmúlt évszázad történelme során többször is szerettek volna erőszakkal eltávolítani. Azonban szívós kitartással napjainkban kezd beérni az az egészségesebb együttműködés, amit évek óta próbál kiépíteni a város önkormányzatával a helybéli magyar közösség és annak vezetői. (Jelenleg a szoborcsoport

körül van állványozva, megkezdődtek a restaurálási munkálatok, melyeket a magyar és a román állam közösen finanszíroz – DTK.)

A koszorúzási ünnepséget és egyben az Erdélyben, Kolozsváron és környékén megrendezett XII. Kárpát-medencei Magyar Kulturális Napokat a főtéri Szent Mihály templom tornyában megkonduló harang zúgása és a Himnusz eléneklése zárta.

KÁRPÁT-MEDENCEI MAGYAR KULTURÁLIS NAPOK

Kolozsvár, 2007. szeptember 20–23.

PROGRAM

Szeptember 20, csütörtök

19.00–20.00: Ünnepélyes megnyitó
(helyszín: az Erdélyi Református Egyházkerület Bethlen Kata Diakóniai Intézet Csiha Emese terme, Ponorului u. 1.sz.)

Köszöntők:

- Dr. Pap Géza, az Erdélyi Református Egyházkerület püspöke
- Kálóczy Katalin a magyarországi Oktatási és Kulturális Minisztérium közművelődési referense
- Dr. Kötő József, az EMKE elnöke
- Boros János, Kolozsvár alpolgármestere
- A Kárpát-medencei Magyar Kulturális Napokon résztvevő küldöttségek vezetői

Közreműködnek:

- Krnács Erika előadóművész és Bakos Árpád zeneszerző, muzsikus (Vajdaság)
- dobronaki nótázó (Muravidék)
- Érsek Csaba Sándor csángó népdalénekes (Erdély)

Szeptember 21, péntek

09.30–12.00: A kulturális napokon résztvevő küldöttségek képviselői, valamint az erdélyi országos hatókörű szakmai civil szervezetek vezetőinek tanácskozása

(helyszín: Bethlen Kata Diakóniai Intézet, Ponorului u. 1.sz.)

Mediátor: Kötő József, az EMKE elnöke

10.00–13.00: Kisebbségi magyar filmnapok I.

(helyszín: Tranzit Ház, Malom/Barițiu u. 16.sz.)

Megnyitó beszédet mond Zágoni Balázs, a Filmtett mozgóképes havilap főszerkesztője

A csönd képei – Délvidéki filmkaleidoszkóp

Bevezetőt mond: Siflis Zoltán filmrendező

Vendégek: Iván Attila filmrendező, Csubriló Zoltán operatőr, Verebes Ernő zeneszerző, költő

Közreműködik: Krnács Erika előadóművész és Bakos Árpád zeneszerző, muzsikus

A beszélgetéshez alkalmi könyv-, fotó- és plakátkiállítás társul.

- *Alföldi opus* (2003) – lírai portréfilm Nagy Józsefről (rendező: Iván Attila és Bicskei Zoltán)
- *Verebes Ernő zeneszerző zenés intermezzója* – részletek a *Liberté '56* című film zenéjéből
- *Tűzút* (2005) – kisjátékfilm (rendező: Iván Attila)
- *Nagyapáti Kukac Péter mennybemenetele* (1999) – magyar-jugoszláv-francia filmdráma (rendező: Bicskei Zoltán)

15.30: Képzőművészeti- és fotókiállítás

(helyszín: Kolozsvár Galéria, Kolozsvár Társaság székhelye, Fő-tér 22. II. em.)

Megnyitja: Horváth Andor, a Kolozsvár Társaság alelnöke

Közreműködik: Filep Anita verséneklő (Kárpátalja)

Régiók bemutatkozása:

- Muravidéki reprezentatív képzőművészeti körkép
- Kárpátalja ezredéves népi kincsei – Zubánics László fotókiállítása
- Kárpát-medence képekben – a Magyar Művelődési Intézet és Képzőművészeti Lektorátus kiállítása; bemutatja: Győri Lajos, az intézet munkatársa
- Erdélyi íróportrék – Paulovics László grafikai kiállítása; bemutatja: Németh Júlia, a Barabás Miklós Céh alelnöke

16.00–18.00: Kisebbségi magyar filmnapok II.
(helyszín: Tranzit Ház, Malom/Barițiu u. 16.sz.)

Lakodalom lesz a mi utcánkban – Egy letűnt kor muravidéki magyar lakodalma (2006) (rendező: Varga Zs. Csaba)

Kárpátaljai magyar dokumentumfilmek

Magyarok a végeken sorozatban:

- *Húsvéti szokások Kárpátalján*
- *Az ungvári Manajló Múzeum*
- *Révész Imre Társaság*
- *Vári Fábrián László József Attila díjas költő portréja*
- *Kárpátalja fatemplomai*
- *II. Rákóczi emlékhelyek Kárpátalján*

Kárpát-medencei kulturális műsorok Tordaszentlászlón és Mérán

Tordaszentlászló

17.00 Találkozás a helybéli hagyományőrző csoportokkal

18.00 Kulturális műsor a helyi művelődési házban:

- Fülöp Anita verseneklő (Kárpátalja)
- Válogatás Arany János balladáiból – Krnács Erika előadóművész és Bakos Árpád zeneszerző műsora (Vajdaság)
- Dobronaki Nótázók (Muravidék)
- Nyíri Katalin népdalénekes (Kárpátalja)
- Tordaszentlászlói Énekkar (Erdély)

Méra

17.00 Találkozás a helybéli hagyományörző csoporttal

18.00 Kulturális műsor a mérai tájház udvarán:

- Kisgéresi Népdalkör (Felvidék)
- Tóth Zsóka és Tóth Zsuzsanna előadóművészek pódiumműsora (Magyarország)
- Érsek Csaba Sándor csángó népdalénekes (Erdély)
- Faboto Citerazenekar (Felvidék)

Szeptember 22, szombat

09.30–12.30: Kisebbségi magyar filmnapok III.
(helyszín: Tranzit Ház, Malom/Barițiu u. 16.sz.)

Diákfilmszemle – magyarországi diákfilmesek produkcói

Ismeretetőt mond: Merza Gábor, a Magyar Művelődési Intézet és Képzőművészeti Lektorátus munkatársa

Erdélyi filmes program

Kertész, Korda, Janovics – a kolozsvári filmgyár az 1910-es években – Zágoni Bálint előadása

A *Filmtett* mozgóképes havilapot bemutatja Zágoni Balázs főszerkesztő

Válogatás a *Filmtett* – Duna Műhely alkotótábor filmjeiből:

- *Bisztrókirálynő* – kisjátékfilm, 2002 (Csillag Márton alkotása)
- *Hajsza* – animáció, 2002 (Bertóti Attila alkotása)
- *Vilmos és Arthúr* – animáció, 2005 (Tóth Szabolcs alkotása)
- *Szivarfüst* – kisjátékfilm, 2005 (Csuja László alkotása)
- *Easy life* – animáció, 2007 (Török Tihamér alkotása)

Válogatás a Sapienia Erdélyi Magyar Tudományegyetem fotó-, filmművészet, média szakos hallgatóinak munkáiból:

- *A bárányok meghalása* – animáció, 2005 (Felméri Cecília alkotása)
- *Kelj fel anyám* – dokumentumfilm, 2005 (Székely Róbert alkotása)
- *Örkény egypercesek* – animáció, 2006 (Felméri Cecília alkotása)
- *Leltár* – kísérleti kisjátékfilm, 2007 (Tóth Orsolya alkotása)
- *Caffe Amor* – kisjátékfilm, 2006 (Zágoni Bálint alkotása)
- *Reklámok* – 2006 (Oláh–Badi Levente alkotása)
- *Dédi* – kisjátékfilm, 2006 (Patrubány Csilla alkotása)

Csendország – dokumentumfilm, 2001 (rendező: Lakatos Róbert)
A filmvetítés után beszélgetésre kerül sor az alkotóval.

10.00: Új *Intermix*-könyvek bemutatója
(helyszín: az EMKE Györkös Mányi Albert emlékháza, Majális/Republicii u. 5./1.sz.)

- Kovács Vilmos: *Holnap is élünk*
- Vári Fábián László: *Kárpátaljai magyar népballadák*
- *Együtt* c. folyóirat

A köteteket bemutatja Dupka György, a Magyar Értelmiségiek Kárpátaljai Közösségének elnöke

17.00: Népművészeti kiállítás
(helyszín: a Kolozsvári Magyar Opera emeleti előcsarnoka)

Megnyitja: *Borbáth Erika*, a Magyar Művelődési Intézet és Képzőművészeti Lektorátus igazgatója
Közreműködik: *Érsek Csaba Sándor* csángó népdalénekes (Erdély)

Bemutatásra kerülnek:

- hetési hímzések (Muravidék)
- beregi szöttek (Kárpátalja)
- kalotaszegi fafaragások (Erdély)

18.00: Kárpát-medencei kulturális műsor a Kolozsvári Magyar Operában

Ünnepi köszöntőt mond:
Markó Béla, az RMDSZ szövetségi elnöke

Köszöntők:

Dupka György, a Magyar Értelmiségiek Kárpátaljai Közösségének elnöke

Göncz László, a lendvai Magyar Nemzetiségi Művelődési Intézet igazgatója

Rubik Béla, a Csemadok Országos Választmányának elnöke

Siflis Zoltán, a vajdasági Magyar Nemzeti Tanács Intézőbizottságának tagja

Műsoron:

- Tordaszentlászlói Énekkar (Erdély)
- Parlagmahány – Krnács Erika előadóművész és Bakos Árpád zeneszerző, muzsikus verses-zenés műsora (Vajdaság)
- Dobronaki Nótázók (Muravidék)
- Filep Anita verséneklő (Kárpátalja)
- Bogács Néptáncgyűttes (Erdély)
- Kisgéresi Népdalkör (Felvidék)
- Tóth Zsóka és Tóth Zsuzsanna előadóművészek pódiumműsora (Magyarország)
- Nyíri Katalin népdalénekes (Kárpátalja)
- Faboto Citerazenekar (Felvidék)
- Érsek Csaba Sándor csángó népdalénekes (Erdély)
- Zurboló Néptáncgyűttes (Erdély)

Műsorvezető: Sebesi Karen Attila színművész

Szeptember 23, vasárnap

11.00: a Mátyás-szoborcsoport megkoszorúzása Kolozsvár főterén
Beszédet mond: László Attila, városi önkormányzati képviselő, az RMDSZ Kolozs megyei szervezetének elnöke

A rendezvény főszervezője:
az Erdélyi Magyar Közművelődési Egyesület (EMKE)

Társszervezők:

Csemadok Országos Választmánya
Vajdasági Magyar Művelődési Intézet
Magyar Értelmiségiek Kárpátaljai Közössége
Magyar Nemzetiségi Művelődési Intézet, Lendva
Magyar Művelődési Intézet és Képzőművészeti Lektorátus, Budapest

A rendezvény támogatói:

Kolozsvár Polgármesteri Hivatala és Helyi Tanácsa
Nemzeti Kulturális Alap
Oktatási és Kulturális Minisztérium

További támogatók: Romániai Magyar Dalosszövetség, Bethlen Kata Diakóniai Intézet, Kolozsvári Magyar Opera, Transzit Ház, Kolozsvár Társaság, Kallós Zoltán Alapítvány, Bokréta Kulturális Egyesület, RMDSZ Kolozs megyei szervezete

Médiatámogatók:

Szabadság napilap (Kolozsvár), Kolozsvári Rádió, Paprika Rádió

A rendezvény főszervezője:

az Erdélyi Magyar Közművelődési Egyesület (EMKE)

Társszervezők:

Csemadok Országos Választmánya

Vajdasági Magyar Művelődési Intézet

Magyar Értelmiségiek Kárpátaljai Közossége

Magyar Nemzetiségi Művelődési Intézet, Lendva

Magyar Művelődési Intézet és Képzőművészeti Lektorátus, Budapest

A rendezvény támogatói:

Kolozsvár Polgármesteri Hivatala és Helyi Tanácsa

Nemzeti Kulturális Alap

Oktatási és Kulturális Minisztérium

További támogatók: Romániai Magyar Dalosszövetség, Bethlen Kata Diakóniai Intézet, Kolozsvári Magyar Opera, Transzit Ház, Kolozsvár Társaság, Kallós Zoltán Alapítvány, Bokréta Kulturális Egyesület, RMDSZ Kolozs megyei szervezete

Médiatámogatók:

Szabadság napilap (Kolozsvár), Kolozsvári Rádió, Paprika Rádió